KNNV-REIS VIROIN

29 MEI – 4 JUNI

2017

Reisleiders Patrick Hommel en Dirk Maas

Maandag 29 mei

Van Geldermalsen naar Vierves-sur-Viroin (350 km)
Els Huijvenaar

Tegen een uur of elf is het een vrolijke boel op het station van Geldermalsen: een verzameling van 18 mensen, waarvan sommigen elkaar al kennen van eerdere KNNV-reizen en anderen meteen beginnen te oefenen op de nieuwe namen.
De reisleiders Patrick en Dirk rijden de busjes vóór (gelukkig voorzien van airco, de temperatuur is subtropisch) en al gauw zijn we op pad.
De eerste opvallende plant is de gevlekte scheerling, die uitbundig bloeit langs de A2 in Limburg. We genieten van het groene heuvelland onder een stralende zon en lunchen op de parkeerplaats bij Eijsden.
Daarna maakt de mergel van Zuid-Limburg plaats voor loodrecht oprijzende kalksteenwanden. We kruisen regelmatig de Maas, zo ook bij Dinant, met een fraai uitzicht op de stad. De laatste drie kwartier rijden we over smallere wegen en om een uur of vier komen we aan in Vierves-sur-Viroin, bij hotel "Le petit Mesnil" waar op de deur staat: "Fermé le lundi" en waar de deur inderdaad op slot is. Via de hulp van een buurman opent monsieur Paquet de deur om ons te ontvangen.
De kamers geven wel wat aanleiding tot hilariteit, in één geval is het toilet niet op de kamer, zelfs niet op de verdieping, bij anderen is de doucheruimte zo klein dat je er alleen maar dwars in kunt staan.

Maar niet getreurd, om 5 uur zijn we al op pad voor een inloopwandeling. De spoorlijn (eerstvolgende trein over 5 dagen) en de rivier de Viroin lopen vlak langs het hotel. Het dal van de Viroin is de scheiding tussen de zand- en leisteenrotsen van de Ardennen ten zuiden van de rivier en de kalksteenrotsen aan de noordzijde.

Op de brug over de Viroin

In het dorp waar de oudere huizen allemaal gebouwd zijn van de plaatselijke gesteentes, vallen
al direct de vele boeren- en huis- en gierzwaluwen op en hun vele nesten. De stenen muurtjes bieden plaats aan gele helmbloem, muurleeuwenbek en diverse varentjes.

We breiden onze plantenkennis uit met wat minder voorkomende grassen zoals bergdravik en smal fakkelgras en we horen de boompieper.
Op een klein graslandje zien we de bergnachtorchis, de bokkenorchis en veel paardenhoefklaver, een goede start van onze plantenlijst!

Muurleeuwenbek

Eén van ons ziet op dit veldje nog een andere orchidee. Voor de onthulling van de naam en juiste standplaats van deze orchidee verwijs ik graag naar het verslag van de laatste wandeldag van deze reis……

Op de terugweg ziet Dirk een ijsvogel onder de brug van de Viroin doorschieten, de waterspreeuw laat zich helaas niet zien (en laat zich ook de rest van de reis niet zien).
Het avondmaal is een koud buffet omdat het hotel eigenlijk gesloten is en er dus niet wordt gekookt. Het bestaat uit veel pasta en niet zoveel groente. Na de verfrissende douche gaan we bijtijds naar bed, vol verwachting wat de dag van morgen ons zal brengen.

Dinsdag 30 mei

Bezoek aan de kalkgraslanden en karstlandschap rond Nismes (Roche Faucon en Fondri des Chiens)
Tineke Hirschler

We ontbijten om 8.15 uur met heerlijk vers bruin brood. Op zijn Frans met wat jam, nutella en boter. Maar er zijn ook smeerkaasjes. We maken onze eigen lunch klaar waarvoor gelukkig ham en kaas wordt gebracht. We krijgen oude broodzakken om de lunch in mee te nemen , mooie recycling! Patrick heeft de derde dag met de eerste is omgewisseld. Buiten krijgen we aan de hand van de kaart van Patrick uitleg over het landschap.

De hele omgeving bestaat uit kalkstroken afgewisseld met stroken met zure lei- en zandsteen. Als je er van bovenaf op zou kijken zie je als het ware de strepen van een zebra. De kalkgronden waren de goede, vruchtbare gronden. Je ziet alle dorpen in deze omgeving dan ook in een lange strook in het kalkgebied liggen. De Romeinen wisten dit al en hadden zich al gevestigd in dit dal. De zure gedeelten hebben vaak namen met Fagnes of Famenne erin. Dat betekent 'honger' ofwel het waren arme streken.

Uitleg over de geologie van het gebied

Om 9.25 uur gaan we eerst met de auto's een stukje rijden om tijd te winnen. We lopen een bos in en direct duiken Patrick en René enthousiast naar de grond.

Ze zien de bosroos, een soort die is te herkennen aan zijn zeer groene takken. Hij gedijt in een hakhoutbos. En aangezien dat bijna nergens meer bestaat, kwijnt deze roos ook wat. Alleen op lichtere standplaatsen ontwikkelt hij nog enig volume. En langs hetzelfde pad zien we ook de boskortsteel en het eenbloemig parelgras. Patrick is direct al helemaal lyrisch en steekt ons met zijn enthousiasme aan. We vorderen zeer langzaam op dit pad maar we leren veel. Een stuk verder komen we langs de rand van een golvende akker met gerst. Ook hier de nodige leuke vondsten zoals de amandelwolfsmelk met zijn roodaangelopen steel.

Eerste koffiepauze op de eerste dag

Het is wat zoeken naar het pad naar links maar met de hulp van een autochtoon vinden we het spoor door een weide. Daar een koffiestop gehouden in een waterig zonnetje. Na de weide komen we eerst bij de Viroin met bloeiende damastbloemen en boven het water heel veel Bosbeekjuffers met hun zwarte vleugels.

Bosbeekjuffer man

Bosbeekjuffer vrouw

Er vliegen ook vrouwtjes en Marian vertelt ons dat je die niet zo vaak ziet. Dan lopen we een hellingbos in vol met daslook en bosanemoon. Het pad loopt steil omhoog en we zien de eerste boszegge en bosbingelkruid.

We bereiken de Roche Faucon en het uitzichtpunt dat over de steengroeve uitkijkt. Geen oehoe's te zien helaas. Maar een groene specht laat zich wel horen. Via een breed bospad met aan weerszijden verdwijngaten en sleuven bereiken we een zeer droog kalkgrasland bij Fondri des Chiens. Het zonnetje is er intussen bijgekomen. We 'mogen hier vrij rondlopen' wat sommigen vertalen in een tukkie doen en anderen in een vlinderzoektocht. We zien daar typische soorten voor deze biotoop zoals de pijlbrem, de verfbrem en de echte gamander, de kogelbloem, het zonneroosje en diverse soorten orchissen waaronder de bergnachtorchis, de muggenorchis en de groene nachtorchis. De witte engbloem komt hier veelvuldig voor en de zeegroene zegge wordt gedetermineerd. Deze heeft sierlijke hangende vrouwelijke aren en het blad is aan de bovenzijde groen en aan de onderzijde grijzig. De boompieper laat de hele tijd horen dat het ook zijn terrein is. Het aantal vlinders is erg beperkt.

Aan de rand van dit grasland is een kloof met rechtopstaande rotsplaten. Esther, Marijke en Els besluiten vanaf dit punt naar het hotel terug te lopen. Wij dalen af langs een akkerrand en komen na een stukje stijgen op een volgend graslandje. Hier staat niet veel nieuws. Als we het bospad inlopen om weer naar de auto's te gaan vinden we nog enkele fraaie hangende zegges. We zijn om 17 uur terug bij de auto's en rond 17.30 uur in het hotel.

In de serre gaan we wat drinken en komt een hele bibliotheek aan boeken tevoorschijn om de meegebrachte buit op naam te brengen. Dat lukt aardig en de score voor de eerste twee dagen ligt al op 197 soorten!

We eten aspergesoep, gebakken forel en chocolademousse. Het concept vegetariër is hier niet helemaal bekend. Ze dachten dat vegetariërs wel vis en kip aten! Ze keken verbaasd dat dit niet het geval was en vroegen toen of een ei dan wel kon, dat komt immers van de kip! We gaan na de maaltijd naar een Romeinse villa. We rijden een stukje verkeerd en moeten op een onverharde smalle weg een draai maken. De villa bestaat voornamelijk uit lage muurresten en enkele kelderruimten met de nodige uitleg. Tegen 22 uur zijn we weer terug. Er wordt met een drankje nog gedetermineerd maar we staken deze poging. Het licht is slecht we we zien te weinig meer. We vergeten het vergeet-mij-nietje maar. Het was een hele mooie en leerzame dag!

VOGELLIJST VIROIN JUNI 2017 54 soorten				
blauwe reiger	*gierzwaluw*	*winterkoning*	*fitis*	*kauw*
wilde eend	*ijsvogel*	*heggenmus*	*fluiter*	*zwarte kraai*
buizerd	*groene specht*	*roodborst*	*tjiftjaf*	*spreeuw*
torenvalk	*grote bonte specht*	*gekraagde roodstaart*	*goudhaan*	*huismus*
fazant	*oeverzwaluw*	*zwarte roodstaart*	*vuurgoudhaa*	*vink*
holenduif	*boerenzwaluw*	*zanglijster*	*koolmees*	*kneu*
houtduif	*huiszwaluw*	*merel*	*pimpelmees*	*putter*
turkse tortel	*graspieper*	*tuinfluiter*	*boomklever*	*goudvink*
koekoek	*boompieper*	*zwartkop*	*boomkruiper*	*appelvink*
bosuil	*witte kwikstaart*	*braamsluiper*	*ekster*	*geelgors*
dwergooruil	*grote gele kwikstaart*	*grasmus*	*gaai*	

Woensdag 31 mei
Vanuit Nismes naar de kalkgraslanden en kalkrotsen waaronder de Tienne Breumont
Miriam Brands

Er lagen reuze pistolets op ons te wachten toen we beneden kwamen voor het ontbijt! Nadat we die genuttigd hadden vertrokken we om kwart over negen naar Nismes, een aardig stadje iets verder stroomopwaarts aan l'Eau Noir. Dit riviertje vloeit vlak onder de Roche á Lomme samen met l'Eau Blanche en heet dan Viroin. Dat kunnen we vrijdag aanschouwen vanaf de Roche á Lomme. Het is weer een stralende dag.
De route begint door het stadspark waar allerlei water speeldingen staan voor jong en oud. We volgen de rivier zien aan de oever IJle zegge (inderdaad ijl, met een heel lang schutblad), en Gewone bermzegge (kafjes groenbruin met groene kiel en vliezige rand).
Na het park gaat de route langzaam stijgend door het bos naar boven, het peloton rekt zich erg op, er valt ook weer van alles te zien zoals Knikkend parelgras,

Groene bermzegge

Knikkend parelgras

waarvan Patrick helemaal uit zijn dak gaat (niet vertakt, ruwe stengel, geen antiligula). We kunnen ook nog veel leren over de al dan niet behaarde oren, tongen en afgezakte schouders van verschillende grassen. We worden gemaand om wat door te lopen maar dat heeft zoals gewoonlijk niet zoveel effect. Maar tegen twaalf uur zijn we boven op een plateau en ook toe aan een koffie/lunchpauze. Daarna kunnen we wat rondsnuffelen. Marian gunt zich geen rust, zij is voortdurend op zoek naar vlinders. Terwijl zij dat een eindje verder doet zien wij een rotsvlinder. Wat we ook zien is een kudde schapen die van de ene plek naar de andere gelokt wordt; Dat lijkt te gaan lukken totdat er een paar eigenwijze schapen omdraaien en terugrennen. Want, zoals je weet, als er een schaap op zijn schreden terugkeert, volgen er meer. Uiteindelijk worden ze met hulp van een terreinwagen de goede kant op gedreven. In het verleden werden de hoger gelegen plateaus begraasd door schapen en mede daardoor zijn in de loop der tijden unieke schrale kalkgraslanden ontstaan met een bijzondere flora en bijbehorende fauna.

Kalkplateau

Na een onderbreking van een aantal jaren is men hier gelukkig weer toe overgegaan.
We zitten naast een diepe kuil en vlakbij een diepe gleuf waar zelfs in geklommen wordt. Dit zijn karstverschijnselen. In de loop van miljoenen jaren is kalk opgelost in zuur (regen)water en zijn er op verschillende plaatsen inzakkingen in het grondoppervlak ontstaan die zichtbaar zijn als kloven en dolines (van het Sloveense en Kroatische dolina, "dal" is een komvormige put).
Na de pauze dalen we in een rap tempo via een steil maar goed begaanbaar pad af en komen door een leuk "achter"buurtje Nismes weer in. Niks terras, dat is voor straks. We steken dwars door en lopen er aan de andere kant via de Allée des Orchidées weer uit om op het Tienne Breumont te geraken, nog een mooi schraal kalkgrasland op een heuvel.

Duitse andoorn

Langs de Duitse andoorn, en de Bloedooievaarsbek (schitterende kleur). De bedoeling is dat we hier behalve lunchen ook de Hommelorchis vinden. We krijgen een uur de tijd. We eten een boterham, vinden een Bokkenorchis, een Poppenorchis (ander maatje), Geurende salomonszegel, en natuurlijk nog veel meer, maar geen Hommelorchis. Maar we mogen van Patrick niet weg voordat we 'm gevonden hebben. We zoeken met z'n allen op een stuk waar Yula 'm mogelijk gezien heeft, maar helaas, hij is niet terug te vinden. Tot slot vraagt Marian aan een paar Belg of hij weet waar hij staat en op voorwaarde dat we 'm niet plukken, wil hij dat wel zeggen; zo komt het toch nog goed. We gaan langs dezelfde weg terug naar Nismes. Sommige mensen doen nog even wat inkopen bij de buurtsuper en daarna genieten we van een heerlijk drankje op het terras. Na het diner is er voor de liefhebbers nog gelegenheid voor een avondexcursie. We rijden weer naar Treignes maar parkeren nu bij de kerk waar boven in de toren de kauwtjes en duiven zetelen op de richeltjes want de galmgaten zijn met netten afgesloten. We gaan eerst naar de brug over de Viroin om de Vlottende waterranonkel te bewonderen inclusief de grote gele kwikstaart. Daarna lopen we diagonaal door het dorp om aan de andere nog een mooi stukje grasland te bekijken. Daar vinden we niet een paar maar meer dan 50 bokken!

Een bos bokkenorchissen

Maar ook Witte brunel, Fakkelgras en Esparcette. In de avondschemering wandelen we terug naar de auto en in het hotel nemen we nog een drankje op het overdekte terras.

Esparcette

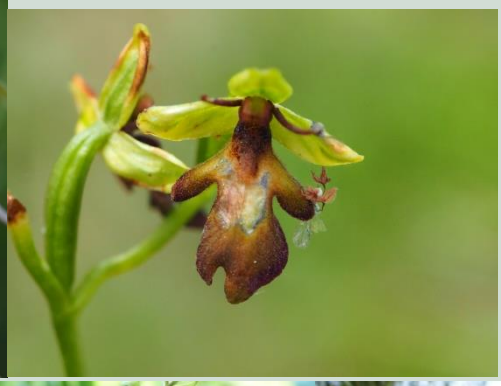

Onze eigen Allee des Orchidees
(van linksboven naar rechtsonder)
Bokkenorchis
Vliegenorchis
Bergnachtorchis
Keverorchis
Groene nachtorchis
Hommelorchis
Poppenorchis

Donderdag 1 juni
Olloy sur Viroin
Finette van der Heide

Dirk is jarig, hij wordt 68, maar dat verklapt hij ons nog niet. Het is weer fantastisch weer.

We gaan naar Olloy sur Viroin, waar we een driehoek gaan lopen, flink stijgen en uiteindelijk natuurlijk ook weer dalen. De eerste zijde is een stukje van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostela.
Vandaag geen Devonisch kalksteen, maar de zuidflank van de Ardennen. We belopen heerlijk beschaduwde noordhellingen, het milieu is licht zuur, totaal tegengesteld dus aan de kalkgraslanden en dito hellingen van gisteren. De zwarte roodstaart fluit ons uit met een compleet liedje, niet het halve gezang dat we gisteren te horen kregen.
Aan het begin van de route krijgt Patrick een lichte depressie omdat een klein weitje langs de weg, dat voorheen een paradijsje was, door ongeschikt beheer (er ligt een dikke mat van achtergelaten maaisel) is veranderd in een glanshaver-brandnetel vegetatie. Er wordt nog wel één exemplaar van Silene nutans gevonden.
De wegbermen zijn dan wel voedselrijk en daardoor niet heel bijzonder, maar er groeit een kleurige grazige vegetatie met akkerkool, grootbloemmuur, ijle zegge, knopig helmkruid, engelwortel, robertskruid, kruipende boterbloem, nagelkruid en bosbeekjuffers in weelderige hondsroosstruiken.

Patrick geeft een *varencursus*: Wijfjesvaren (Athyrium filix-femina) en mannetjesvaren (Dryopteris filix-mas) hebben allebei een korte bladsteel en het blad als geheel - dus als je de insnijdingen wegdenkt – is langwerpig elliptisch. Maar: het mannetje komt eigenwijs rechtop uit de grond en de bladeren gaan pas open hangen als de plant wat ouder is, terwijl het vrouwtje meteen bij het ontluiken al openbuigt, dat noemt Patrick sierlijk.
Als er sporenhoopjes zijn is het gemakkelijk: die van mannetjesvaren zijn niervormig met een dekje (operculum) die van wijfjesvaren zijn kommavormig.
Verder zijn bij wijfjesvaren de bladeren veel fijner verdeeld dan bij mannetjesvaren: bij 'haar' zijn de blaadjes van de tweede orde bijna tot op het nerfje gedeeld, vooral die aan de bladbasis. Mannetjesvaren heeft een weinig gedeeld blad: de tweede orde haalt hij niet eens. Bij twijfel een bladsteel doorsnijden: stekelvarens (waaronder mannetjesvaren) hebben twee vaatbundels, andere varens (waaronder dus het wijfje) vijf.
Dan zijn er nog de andere niervarens: brede en smalle stekelvaren. De eerste is een soort pionier die zich makkelijk vestigt in bossen op rijke bodem en de tweede is veel kieskeuriger. Die staat in oudere bossen en we zien hem dan ook op deze hellingen: de bladsteel is lang, het blad begint abrupt en is meer driehoekig van vorm dan bij mannetjesvaren. Op de lange bladsteel zitten lichtbruine schubben. Brede stekelvaren is forser, en het doorslaggevende onderscheid zijn de tweekleurige schubben: donker- en lichtbruin.

Koffiepauze in het bos

Bert en de Elsen determineren een vrouwenmantel

We lopen door essen-iepenbos, de essen lijden ook hier (net als in NL) aan essentaksterfte.

Op een gegeven moment loopt het pad precies op de grens van voedselrijk - door uittredend min of meer kalkrijk kwelwater - en voedselarm bos. Je herkent de voedselarmoede aan het feit dat het strooisel niet wordt afgebroken: bladeren blijven gewoon liggen. Er zijn drie variabelen van invloed op de strooiselafbraak:

- de lichtinval
- de kwaliteit van de ondergrond
- de kwaliteit van het blad

Bijvoorbeeld: beukenblad breekt niet gemakkelijk af, maar op kalkrijke bodem en met voldoende lichtinval breekt het wel degelijk af en is er ook in beukenbos ondergroei.

Enkele bijzonderheden of leuke kenmerken van de planten die we hier gezien hebben:
De zegges
Groene bermzegge: onderste aartje staat een eindje onder de rest en de kafjes zijn niet alleen bruin, maar ook groen en bleekbruin.
Boszegge: de onderste aar hangt aan een lang steeltje
Bleke zegge: de onderste bladschede is flink behaard, lang schutblad, cilindrische urntjes, manlijke en vrouwelijke aartjes verschillen en de mannetjes zitten bovenaan (en rijpen eerder).
IJle zegge zagen we gisteren al heel veel langs de vijver in het parkje, die hebben we vandaag niet verder besproken. Ook sterzegge (kleine ronde aartjes) is gevonden, maar ikzelf heb hem niet gezien.

Een deel van de groep gaat naar de oude steengroeve en ziet daar een plukplaats en een verlaten nest, waarschijnlijk van een slechtvalk. Marian ziet haar diep gekoesterde wens, de grote ijsvogelvlinder, maar helaas niet dichtbij genoeg voor een mooie foto.

De bossen zijn vroeger duidelijk als hakhout in gebruik geweest, esdoorns, eiken en haagbeuken, vaak met veel grillige stammen uit een enorme knot groeiend. Je ziet ook dat de waterstand hier enorm kan wisselen: hoog in de winter, laag en dus droog in de zomer. Esdoorn voelt zich lekker in donkere ravijnen. Er zijn ook stukken met aangeplante naaldbomen zoals Abies alba, die de kegels bovenop de takken heeft. En grassoorten van arme bossen zoals de IJle kropaar (afgeplat), zachte witbol (behaarde knietjes) en bochtige smele.
Witte veldbies (behaard als alle veldbiezen, bloemen licht, bijna wit, schutbladen veel langer dan de bloeiwijze en geen brede wortelbladeren) wijst, als hij regelmatig voorkomt, op middengebergte, boven 200 m, onder 1200 à 1400 m. Hij komt vaak samen met kransbladsalomonszegel voor.

Na een flink eind heel vals plat komen we bovenop de bergkam (heuvelkam, de hoogte is ± 300 m). Hier zijn Douglassparren, oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika, aangeplant. Als je de naalden fijn wrijft (trouwens al als je ertussendoor loopt) ruik je een citrus-achtige hars, heerlijk! Je kunt er high van worden.
Dirk vertelt dat Douglassparren ondergronds wortelcontact maken en zo elkaar aan voedingsstoffen helpen. We zien een omgehakte boom waarvan de stobbe is overgroeid met callusweefsel, een 'schorswal'. Dat kan alleen als hij via andere bomen voedingsstoffen heeft kunnen opnemen.

Er staat hier een voor ons bekende vegetatie van arme grond: adelaarsvaren, lijsterbes, gewone bosbes, tormentil, reukgras, lelietje-der-dalen. Later zien we IJle zegge, boswederik (dat lijkt op vogelmuur met gele sterretjes) en boserepprijs, in Nederland planten van het bronbos, maar hier op de mergel gedijen ze op padranden.

We dalen weer af richting een dal waar *geen* rivier stroomt. Die meandert door het volgende dal tussen en ook dwars door (de plooiing nam zo veel tijd dat de rivier dat gewoon kon bijhouden) de lagere plooien van het Devonische kalksteen – ik hoop dat ik het goed begrepen heb. We blijven hangen bij een helaas nog niet bloeiende brede wespenorchis.
De groep wacht ons op in een tekenrijk klaverveldje. ‘s Avonds heb ik ook een teek en ik ben niet de enige. Ik hoop dat iedereen ze op tijd heeft kunnen verwijderen!

Terug in Olloy trakteert Dirk ons in het café waar we onze dorst lessen op taart. Wij heffen een aubade aan.

Dirk trakteert en wordt toegezongen

Na een opnieuw heerlijke maaltijd in ons hotel, brandnetelsoep, andijviestamppot met spekjes – de vegetariërs worden deze keer verwend met een zeer gevarieerde salade - en een appeltaartje toe, gaan we nog een stukje Camino de Santiago lopen, maar nu achter het hotel in Vierves.

Het doel is de gewone naaldvaren en Patrick hij gaat mee, hoewel hij zich helemaal niet lekker voelt, omdat hij – waarschijnlijk terecht - denkt dat het zonder hem niet zal lukken.
Gelukkig vindt hij de naaldvaren in een kleine steengroeve: een meerjarige varen, waarvan je drie jaren op elkaar ziet groeien. Onderop de bruine bladeren van twee jaar geleden, daarop liggen de donker geworden groene bladeren van afgelopen jaar en bovenop ontrolt het groene blad van dit jaar zich.

Kasteel van Vierves

Het pad loopt langs het spoorbaantje en vervolgens langs de Viroin, die het spoor kruist. Op de terugweg wordt nog een hazelworm gespot op het pad.
Mooi uitzicht op het kasteel.

We eindigen deze mooie dag onder de brug over de Viroin, om te ruiken of de damastbloem inderdaad zo lekker ruikt als de flora ons belooft voor zwoele avonden. Helaas wordt de geur, als hij er al is, overstemd door rioollucht, dus de avond eindigt minder romantisch dan gehoopt.

Vlinders, nachtvlinders, rupsen en libellen

Dagvlinders	29-05	30-05	31-05	01-06	02-06
Argusvlinder	X		X	X	X
Bontzandoogje		X	X	X	X
Bosparelmoervlinder					X
Boswitje		X	X		
Bruin dikkopje					X
Bruin zandoogje					X
Bruine vuurvlinder				X	
Citroenvlinder		X		X	
Dagpauwoog				X	
Distelvlinder		X	X	X	
Dwergblauwtje			X		
Gehakkelde aurelia				X	
Groentje			X		X
Groot dikkopje					X
Groot geaderd witje					X
Grote ijsvogelvlinder				X	
Hooibeestje			X		X
Icarusblauwtje			X	X	X
Klein geaderd witje		X	X	X	X
Kleine vos		X	X	X	X
Koningspage					X
Landkaartje			X		
Luzernevlinder spec (wrsch gele)					X
Oranjetipje		X			
Parelmoervlinder (spec)					X
Pruimenpage				X	X
Rotsvlinder			X	X	
Tweekleurig hooibeestje,		X	X		X
Nachtvlinders					
Boterbloempje				X	
Bruine daguil	X		X		
Geel-bruinebandspanner				X	
Gewone heispanner	X				
Kantstipspanner					X
Klaverspanner	X				
Lieveling		X			
Merianborstel				X	
Oranje Iepentakvlinder					X
Roodbandbeer		X	X		
Rouwspanner					X
Sint Jacobsvlinder		X		X	X
Sint Janskruidblokspanner			X		
Stro-uiltje	X		X		X
Vals witje			X		X
Witspannertje				X	
Rupsen					
Ringelrups					X
Grote beer					X
Donsvlinder		X			
Rietvink				X	
Libellen					
Azuurjuffer			X		
Blauwe breedscheenjuffer			X		
Bosbeekjuffer	X		X	X	
Paardenbijter				X	
Weidebeekjuffer		X	X		

Van boven naar beneden:
Rotsvlinder
Ringelrups
Groot geaderd witje
Bosparelmoervlinder
Tweekleurig hooibeestje

Vrijdag 2 juni

Natuurreservaat van Dourbes
Esther Ratsma

Om 9.25 uur vertrokken we met 16 deelnemers in twee busjes met de reisleiders Patrick en Dirk aan het stuur. Het was warm, zonnig weer. Om 9.50 uur parkeerden we bij het Natuurreservaat van Dourbes, waarin zich een groot heuvelmassief met twee toppen bevindt. We beklommen eerst de Palmboompjesberg. Palmboompje is de Nederlandse naam voor buxus. Buxustakjes worden in de RK-kerk gebruikt bij de viering van Palmpasen. We liepen langs een wild buxusbos. Buxushout is zeer geschikt voor het vervaardigen van blaasinstrumenten en schaakstukken. Patrick vertelde dat dit bos een tijdje geleden deels was geruimd en het buxushout zo maar over de rand van het plateau naar beneden gekieperd was zonder gebruik te maken van het waardevolle hout. Op de weilanden van het plateau vonden we orchideeën zoals de bergnachtorchis, keverorchis en hommelorchis.

Welke bremraap is dit? De Klavervreter?

We zagen ook een klavervreter. Deze bruingekleurde bremraap is een parasiet zonder bladgroen met de klaver als waardplant. Tevens vonden we de kleine ratelaar, een half-parasiet op gras dat daardoor minder hard groeit. We zagen ook herfsttijloos. De grote bladeren omhullen het vruchtbeginsel, waarvan de zaden in de loop van het jaar rijpen. Patrick wees ons op de zeer kalkrijke mierenbultjes, waarop grote tijm, geel walstro en kalkwalstro groeiden. Intussen was Marian in de wei op vlinderjacht. Ze fotografeerde parelmoervlinders op de witte engbloemen. Het hoogtepunt van haar dag was de observatie van pruimenpages.

Rond het middaguur arriveerden we in het 'heilige der heiligen', i.e. de spectaculaire kalkrotsen op de rand van de steile wand van het plateau. We genoten van het zeer zeldzame gewimperde parelgras dat hier massaal aanwezig was. We zagen er de bloedooievaarsbek, de nachtsilene (met klevende stengel), duifkruid en een melige toorts. Ook vonden we duinroos (met een crèmekleurige roos), Duitse andoorn, kogellook (met paarse bloemetjes), een

Heilige der heiligen

Gewimperd parelgras

Europees krentenboompje, vetplanten zoals bloeiend muurpeper en wit vetkruid, en wolfskers (Atropa belladonna). Tevens bewonderden we een koningspage. Na de lunchpauze liepen we via een col naar de tweede heuveltop, de Roche à Lomme met een stenen kruis erop. Daarvandaan hadden we een prachtig uitzicht over het dal van de Viroin, het stadje Nismes en het bosgebied van de Ardennen. De Viroin stroomt onderlangs deze top. Op deze top staat de eikvaren. Hierna daalden we af naar de brug over de Viroin waar we genoten van dansende bosbeekjuffers bij de rivier.

Roche à Lomme met stenen kruis. Een prachtig uitzicht over het dal van de Viroin, het stadje Nismes en het bosgebied van de Ardennen

Tot slot bezochten we het Natuurreservaat Le Transoi. Dirk wees ons op een prachtig gekleurde goudvink in de top van een boom. Hier zagen we ondermeer bloeiende kamperfoelie, bokkenorchis, hommelorchis en bergnachtorchis, helleborus, witte brunel en aarddistel. Het eigenlijke doel van dit bezoek was de vliegenorchis die op dag één hier was gezien door enkele mensen maar die in die zich in de rest van de week verder niet liet zien. 'Hij stond maandag gewoon vlakbij de ingang van het weitje!' Na eindeloos zoeken vond Patrick hem. Inderdaad, bij de ingang van de weide. We hadden er allemaal overheen gekeken.

Dat leverde nog een mooie tête a tête op!

Zeer voldaan keerden we rond 17.00 uur terug naar ons hotel. Tijdens de avondmaaltijd bedankte Els namens de deelnemers onze beide reisleiders voor de uitstekende wijze waarop ze de excursies geleid hadden en overhandigde ze een presentje.

Zaterdag 3 juni
Terugreis Vierves-sur-Viroin naar Geldermalsen
Tineke Beuker

Vrijdagavond geen excursie, wat goed uitkomt want het regent flink. Wel tijd voor de diehards om nog een plantje te determineren. Uiteindelijk blijkt het viltzegge te zijn.
Geen sombere gezichten, maar geanimeerde gesprekken aan het ontbijt zaterdagochtend. We gaan weer naar huis, maar kijken terug op een geslaagde vakantie en sommigen blikken vooruit op een volgende vakantie.

Na de groepsfoto voor het hotel gaan we via Frankrijk op weg naar Geldermalsen. Net over de grens in Nederland duiken we voor een koffiepauze het café De Zwaluw in. Nog lekker buiten op het terras gezeten, met natuurlijk een stuk vlaai erbij.

Vervolgens weer in de bus voor het laatste stuk naar Geldermalsen. Dan vlak voordat we worden gedropt nog een flinke adrenaline stoot. Nee, niet door een bijzonder plantje of een zeldzame vlinder, maar Dirk slaagt er bijna in om Patrick aan te rijden.
Na flink wat handen schudden en gedag zeggen gaat iedereen op weg naar huis.

Koffie met vlaai in de Zwaluw

Korte impressie van iemand die voor het eerst mee is:

Gezellig, interessant, leuk, lekker, vermoeiend, inspirerend, mooie orchideeën en andere planten, vogels en ook nog fantastische vlinders. Dus zeker voor herhaling vatbaar.

PLANTENLIJST VIROIN MEI 2017

De plantenlijst wordt later toegevoegd.